

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ СКЛАДОВИХ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ МЕТОДИК В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

Важливим завданням сучасної освіти залишається проблема формування світогляду особистості XXI століття, яка компетентна в розв'язанні складних завдань як професійного так і особистісного характеру. Насамперед, ці аспекти потребують фундаментального вивчення та впровадження у підготовку майбутніх фахівців дошкільної галузі. Світогляд фахівця нової генерації формується під впливом розв'язання суперечностей: внутрішніх- мотивація до професійної діяльності та зовнішніх – підтримка та вимоги до фахівця на ринку праці. Розв'язати ці суперечності та розробити нові підходи в методології підготовки майбутнього фахівця залишається одним із головних завдань у вітчизняній освіті.

Вважаємо, що виконання вимог щодо підготовки конкурентного фахівця можливе лише за умови синергетичного підходу до організації освітнього процесу, який передбачає встановлення зворотнього зв'язку з об'єктом виховання та навчання, тобто зі здобувачем освіти.

Фахова передвища освіта продовжує кращі традиції щодо підходів до підготовки фахівців дошкільної галузі. В той же час, продукує оновлені вимоги із врахуванням потреб ринку, підходами самої особистості до діяльності.

Ринок праці вимагає від освітнього закладу підготовку майбутніх вихователів, які володіють інтегральними, загальними та спеціальними компетентностями, необхідними для розв'язання складних завдань у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні. Разом з тим, вирізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю.

При виробленні підходів до підготовки майбутніх вихователів, вважаємо, необхідно виходити із ідеї інтеграції двох провідних форм діяльності: теоретичної та практичної. Відмітимо, що визначення змісту теоретичної та практичної

підготовки повинно здійснюватися з урахуванням результатів навчання окреслених у стандарті фахової передвищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. З метою забезпечення практичної реалізації окреслених завдань необхідно створити систему навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів з циклу фахової підготовки. Зазначимо, що створена система допомогла б здобувачам фахової передвищої освіти ґрунтовно засвоїти та сформувати інтегральні, загальні та спеціальні компетентності.

Формування інтегральних компетентностей відбувається впродовж всього курсу навчання та передбачає «здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях»[5].

Загальні компетентності формують здатність здійснювати навчання впродовж життя, забезпечуючи соціокультурний та особистісний розвиток.

Водночас, реалізація положень загальних та інтегральних компетентностей не забезпечують фахову підготовку в цілому. Тому формування спеціальних компетентностей, на нашу думку, є ключовим у підготовці майбутнього конкурентоспроможного фахівця дошкільної галузі.

Ефективне впровадження теоретичних знань забезпечить, безумовно, практична підготовка. Аналіз навчальних програм фахових методик та педагогічної практики спеціальності 012 Дошкільна освіта підтвердив наші припущення щодо методичної необхідності взаємодії завдань в курсі теоретичної підготовки та педагогічної практики.

Оскільки в дослідженні ми розкриваємо поняття інтеграція теоретичної та практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти в умовах педагогічного коледжу, то варто наголосити, що підготовка повинна бути практично-професійного характеру, виходячи із визначення фаховий коледж та положень Закону України «Про фахову передвищу освіту».

Необхідно відзначити, що у сучасній методиці викладання фахових дисциплін залишаються актуальними традиційні підходи. Однак, вважаємо, що такі підходи до вивчення фахових методик, на нашу думку, не достатньо узгоджуються з новим баченням розвитку педагогічної освіти України в XXI столітті, оскільки вона передбачає впровадження діяльнісного, акмеологічного, фасилітаційного та середовищного підходу до навчання, впровадження ІКТ, з метою інтенсифікації професійної підготовки майбутніх фахівців, розвитку творчого мислення студентів тощо.

Зупинимось детально на огляді особливостей теоретичної та практичної підготовки зі спеціальності 012 Дошкільна освіта на прикладі ВСП «Дубенський фаховий педагогічний коледж Рівненського державного гуманітарного університету». У курсі підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта передбачено вивчення фахових методик: методика формування елементарних математичних уявлень, методика розвитку мовлення та навчання грамоти, методика фізичного виховання, методика ознайомлення з природою, методика образотворчої діяльності, методика музичного виховання. Оскільки теоретичні здобутки педагогічної освіти здобувачі фахової передвищої освіти опановують під час навчальних занять. Відтак, практичні уміння, окрім, практичних занять, студенти набувають в ході проведення пробних занять у закладі дошкільної освіти. Вивчення методик передбачено на 3-4 курсах, тому пробні заняття студенти проводять з 5 семестру, таким чином, мають можливість апробувати отримані теоретичні знання на практиці.

Щодо інших видів практики, то навчальна практика «Введення у спеціальність» пріоритетним завданням визначає – ознайомлення студентів зі специфікою роботи вихователя закладу дошкільної освіти. Водночас, теоретичний курс «Вступ у спеціальність» містить окремий змістовий модуль, присвячений вивченню специфіки майбутньої професії. Таким чином, забезпечуючи інтеграцію теоретичної та практичної підготовки. За таких умов формування фахових компетентностей здійснюватиметься ефективніше та ґрунтовніше.

У дослідженнях, присвячених цій проблемі (Л.В.Артемова, Г.В.Беленька, А.М.Богуш, К.І.Волинець, Н.В.Гавриш, Н.Г.Грама, Т.Г.Жаровцева, Т.М.Котик,

Н.В.Лисенко, Л.А.Машкіна, М.В.Машовець, Т.І.Поніманська, Т.П.Танько, Т.М.Шкваріна та ін.), розрито окремі питання щодо цілісності системи формування професійної компетентності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку.

Практична діяльність студентів надавала можливості наблизити освітній процес до умов професійної діяльності. Формування фахових компетентностей передбачає виконання цільових завдань теоретичного та практичного змісту в процесі проходження навчальних педагогічних практик «Введення у спеціальність», «Пробні заняття», «Переддипломна практика»: складання індивідуального плану роботи, розгорнутих планів-конспектів занять, щоденників спостережень, поповнення методичного портфоліо матеріалами творчо-методичного змісту.

Для успішної професійної діяльності випускника коледжу спеціальності Дошкільна освіта, необхідно мати добру теоретичну та практичну підготовку. На думку Кузнецової П.В., теоретична готовність до професійної діяльності характеризується обсягом суспільних, гуманітарних, математичних та фахових знань, які необхідні для подальшої професійної діяльності. Практична готовність – це сформовані на потрібному рівні професійні вміння та навички, які надалі забезпечуватимуть якісне виконання професійних завдань[4,с.30].

Відтак, метою практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності Дошкільна освіта є формування у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти теоретичних знань та практичних навичок для вирішення педагогічних завдань у роботі з дітьми дошкільного віку. Зазначимо, що за змістом, практична підготовка здобувачів освіти полягає в отриманні знань про організацію освітнього процесу у закладі дошкільної освіти та специфіку роботи з дітьми дошкільного віку.

Отже, результатом становлення та розвитку професійної компетентності є: вміння планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії; здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової

підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває протягом усього життя людини.

ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
2. Бєленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : [монографія]. К. : Університет, 2011. 320 с.
3. Кузнецова П.В., Касаджик В.В., Кликова В.А. формування професійних навичок та відповідної компетентності випускника в ході практичної підготовки фахівців легкої промисловості. *Матеріали VII Науково-методичної конференції «Роль закладів фахової передвищої та професійної освіти в системі безперервної освіти»*, Одеса 2020. С.30.
4. Кучерявий О. Г. Теоретичні і методичні основи організації професійного самовиховання майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». К., 2002. 37с.
5. Стандарт фахової передвищої освіти України: освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр, галузь знань 01Освіта / Педагогіка, спеціальність 012 Дошкільна освіта.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-fahovoyi-peredvishoy-i-osviti-zi-specialnosti-012-doshkilna-osvita-osvitno-profesijnogo-stupenya-fahovij-molodshij-bakalavr>